

UNIVERSUL LITERAR

PROPR TARI:

SOC. AN. „UNIVERSUL” BUCUREȘTI, BREZOIANU 23-25
DIRECTOR: AD-TOR DELEGAT, STELIAN POPESCU
Inscris sub 163 Trib. Ilfov

ABONAMENTE:

autorități și instituții 1000 lei
particulare 12 luni 500 „
6 luni 400 „
3 luni 210 „

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA

BUCUREȘTI | Str. Brezoianu 23-25
TELEFON 3.30.10

Apare de 3 ori pe lună

PREȚUL 20 LEI

ANUL LIII Nr. 2

JOI 20 Ianuarie 1944

Redactor responsabil: TRAIAN CHELARIU

NICOLAE IORGA

de Prof. FĂNICĂ GHEORGHE

Intelegerilor — singând eulmele cele mai înalte ale ființei — au creat epocă în forța omenirii, prin posibilitățile lor supra-umane de a schimba arta (artă și o omenie izolată, posibilități cristalizate, marșate cu viața lor, în Opera lor pe care o dădeau lumii)

Titani, care și orice țară au fost, oriunde au trăit, oriunde au lucrat, au dus glorie pe umerii lor, prin ceea ce lasă în urmă — pe drumuri căi mazoniforme cu o logică firească a lucrurilor — destinul sârmanelnoaste existențe...

Unu din aceștia care au luptat până la sacrificiul total, pentru valoarea supremă a vieții, adunând să fie — din câte cunoaștem sau înțelegem — una din cele mai mărețe creații spirituale ale lumii, căutând împlinirea atâtor chemări înalte, care vin de-a-colo unde mîntea și jăl omului nu pot să vadă — a fost Nicolae Iorga. Nicolae Iorga... n'a fost un om, nici un supra-om, ci orice atâtea de dincolo de închipuire! Căci, întreaga lui operă, întreaga lui creație, apge ca o umitoare configurație, în care zeii de mil de motive și idei se ivesc și cresc, destăinuindu-și, prin ansamblul lor, aspectul esențial al tipului uman și supra-uman al vîșurilor moderne, și tuturor năzuințelor umane de pe pămînt, care nu cunosc marea, față de moartea pe care o cunoaște tot ceea ce mai populează Universul!

Să poți evoca cu calm figura acestei ființe neobișnute, acest chip de prooroc băllec al veacului nostru, al cărui cuvînt, în înțelesul lui ferici, te umlece, în ceasce ești și ceea ce poți tu, până la neexistență... este cu totul imposibil! Această putere ne depășește — și, ce ne rămâne de făcut, este să înșălăm și noi, prea modest gânduri și păreri despre ceea ce glorie — nu numai a Neamului, ci a lumii întregi — atât cât ne-ar lăsa posibilitățile noastre de reculegere, în aceste vremuri pline de stătea năruiri, de stătea îngrozitoare peisajii aie morții — vremuri, peste care nu știu ce nu se proiectează mustrător din ce a fost bun pe lume!

Nicolae Iorga a fost un Român... a fost al nostru, ne aparținea în totul, dar era și al lumii întregi.

Al nostru — creația cea mai directă și masivă a neamului și a pămîntului nostru, pe care l-a servit și l-a apărat cu lucrămii de foc și de mîndrie... Al lumii întregi — pentru că onora cu numele lui toate Academiiile și Universitățile de pe pămînt, iar contribuția lui în știința culturii și istoriei universale a acestei lumi a fost uriașe — mai uriașe decît a nimănui altui.

Nu vorbim de copilăria lui, copilărie care a fost numai a lui, deosebită de a noastră — dacă vrem — a tuturor; căci — născut în înutul Boțoșanilor în 1871, unde-și petrece și copilăria, și rămas orfan de tată la vârsta numai de 5 ani, crescut, împreună cu fratele lui mai mic, cu atîta grijă, de mama lui singură, dintr-o simplă pensioară — de o sensibilitate și de o inteligență umitoare, și de-o tot de a-ă de umitoare putere de muncă, copilul Nicolae Iorga, care purta numele tatălui său, și care „învița carte la flacăra chioară a unei lumânări de sea, ghemii în fundul pățului, sub ocolirea păturii care înlocuia focul”, depășea în toate privințele orice închipuire!

Nu vorbim de copilăria lui, când nu cunoștea jocurile, nu cunoștea dist-rații, nu cunoștea prieteni, nu cunoștea odihnă și când, la vârsta numai de 6 ani, neavînd nici un ceas de pregătire „pedagogică” pentru „a descoperi literete și a le înbina în silabe, care pe urmă să-mi dea cuvîntul!” — cum însuși mărturisese — ajunsese să citească, în original și în traducere, pe Champfleury, Orientalele lui V. Hugo, Letopiseștele lui Kogălniceanu, iar puțin mai tîrziu să sesizeze și să-și scrie păreri, cu destulă autoritate, în chestiuni de politică externă în legătură cu Germania lui Bismarck! Nu vorbim de copilul Nicolae Iorga, care se singularizează, citind ziua și noaptea timp de timp, înspăimîntător de mult, care începe să crească și cu el odă și fama sa, în opinia celor mai distinși cărturari ai noștri de pe atunci...

Vom trece și pe lângă ado-escența lui, când — prin atîtea articole și scrieri, atînce o mare popularitate și când, în vîrstă de 17 ani, terminînd liceul intră în Universitate, frecventînd cursurile numai un an — Lascăr Catargiu, primul ministru de pe atunci, scutindu-l de restul frecvenței pentru a-ă de la licența — moment de care se leagă amînuțul că, o comisie fiind numită pentru examinarea lui la trecerea acestui examen și din care făceau parte și marele istoric N. Cocea și Ion I. Ștefănescu, acesta a cerut să fie înlocuit „spunînd că el examinează studenții ca oricare, iar dacă Iorga este un geniu, nu el om obișnuit va putea constata genialitatea studentului”. Iși trece examenul cu succes, uimind comisia, iar a doua zi toate ziarurile anunțau sărbătorirea, urmaș de banchet, a nemai pomenitului elev, de către profesorii săi...

Și vreme de vreme, an de an, în făgășul său natural, publicînd versuri și tot felul de articole în toate revistele și ziarurile timpului, articole din care descifrăm nefericimurii; dorința și puterea de a discuta toate ideologiile politice, sociale, economice, literare și naționale ale vremii, care nu-l ocupau altfel, decît pentru a scoate din realitatea lor, îndrumări pentru viitor... An de an, personalitatea lui uriașe, devine mai univără, mai fermă, gîndind, cugetînd și comparînd ceea ce ația la noi cu ceea ce se definea în cultura și știința universala, orientîndu-se cu ușurință în toate sectoarele acestei culturi și științe — dela Euripide, Sofocle, Platon, Socrate, Homer, la Dante, Petrarca, dela așteia la Racine, Corneille și Molière, dela Shakespeare, Ibsen, Byron, la Schiller, Goethe, dela așteia la Schopenhauer, la Kant și Fichte, dela Voltaire, la Rousseau, V. Hugo, dela Baudelaire, la Verlaine, dela Leopardi la D'Annunzio, dela Zola, Balzac, la Tolstoi sau Dostoevski, dela Maachiaveli, la Napoleon, dela Talleyrand la Bismarck, dela realitatea istorică a Orientului, la realitatea istorică a Occidentului... Toată această uriașe inițiere și învățatură, pe care a strîns-o din toate culturile lumii din toate timpurile — direct dela sursă, cutreerînd planeta, dacă vrem, de-alungul și de-a-laltu, „numai pentru a lumina și explica viața trecută și prezentă a neamului românesc” — au făcut din el pe profesorul de Istorie Universală dela Universitatea din București, pe care l-am cunoscut ca student!

Acum genul lui Nicolae Iorga își culegea fructele unei activități fără exemplu și în realismul lui în care nu intră n'ci vanitate, nici sentimentalism, caută să asigure patriei sale, pe calea cea mai înaltă, a nopților de veghe, locul său în lume... Fără să fi vo' să la colul de arbitru în soco-elile românești, față în față cu cele mondiale. Nicolae Iorga îl posedă, grație prestigiului și autorității sale mai mult decît strălucite, care își vor din cel mai desăvîrșit discernămînt... de care a putut fi stăpînit vreedă un om de știință și de cultură.

(Urmare în pag. 4-a)

CHARLES MAURRAS ȘI VIITORUL INTELIGENȚEI FRANCEZE

de MIHAI NICULESCU

„Noile destine ale inteligenței franceze” e titlul unei lucrări colective apărută din îndemnul oficialității, prin îngrijirea d-lor Henri Massé și Maximilian Vox, într-o frumoasă prezentare tipografică și artistică. Autorii sarmarului nu pretind mai mult decît să înfășeșze, fiecare în domeniul de contribuție al specialității respective la sinteza civilizației franceze contemporane, o scurtă privire panoramică asupra aspectelor cugărării și literaturii, istoriei și învățămîntului superior, științelor și artelor, prin care se exprimă continuitatea și permanența valorilor acestei civilizații. Fîind dat caracterul de propagandă al publicației, tonul optimist era indicat și desigur, el nu va surprinde. Dar se cuvine să fie reținut, că optimismul colaboratorilor este condiționat, mai ales când el înseamnă o făgăduială pentru viitor, iar nu simpla constatare a unei stări de fapt, a unei realități sensibile oricui, în care caz se mulțumește să fie simplu afirmativ, ca de pildă atunci când observă că „dacă există un tărîm pe care Franța n'a fost învîșit, e acela al spiritului, al muncii științifice, al erudiției, al cercetării”. Observație care, sub forma ei generalizată, a putut fi cuprînsă într-un „raccourci” conținut ca o formulă cu m'ra-cunoaște virtuți întremătoare: *Quelle chose continuait.*

În ce măsură această constatare, negreșit tonică, autoriză optimismul francez, anticipetonică plină de încredere în contîmunitatea creației de valori ale spiritului? Iată întrebarea căreia-i va răspunde mai ales Charles Maurras, într-un studiu introductiv: „Viitorul inteligenței franceze” — cu o conștiință pătrunsă de gravitatea momentului istoric și cu o vigoare intelectuală admirabilă, ce nu sunt desigur atributele comune ale literaturii ocazionale.

Optimist este numai cine nu are nimic de pierdut. Dar cine trăiește cu sentimentul unei adânci participări la o continuitate de cultură și de tradiții, acela știe că totul poate fi primejduit și chiar pierdut, prin dezinteresarea lui și a celorlalți împreună cu cari se simte solidar. Optimismul acestuia nu poate fi în nici un caz încrederea trandafirie și bleagă a insului care nu riscă nimic pentru că nu are nimic de pierdut, într-o soartă norocoasă împlîindu-se oricum, orice s'ar întîmpla, mai presus de el însuși. E un optimism condiționat în primul rînd de cunoașterea exactă a primejdiilor și, odată recunoscută, de voința hotărîită de a înlătura cauzele răului.

Făgăduiala pe care o subînțelege optimismul lui Charles Maurras e condiționată astfel: o discordie tot mai accentuată s'a deschis ca o prăpastie între generații, între „părîinți” spiritualității franceze și urmașii lor de 150 de ani încoace. Alternativa propusă e următoarea: „Ne vom împăca arăși cu noi înșine și cu cei mai calificați dintre părinții noștri sau vom pieri. Ca să nu pierim vom reda înălțimea de odinioară printre noi, artei de a vedea clar, de care ne-am lepădat și ne-am scîrbit cel mai mult”. Cine cunoaște „Viitorul inteligenței” își dă seama numaidecît că nu este nici o schimbare de poziție dela manifestul lui Charles Maurras din pragul maturității și până la acest ultim avertisment care are într'adevăr semnificația ultimativă a unui cântec de lebădă. Și aceeași vigoare intelectuală, aceeași impetuoză furia franceză, conținută în armura unor fraze cu tiparul impecabil.

Las de o parte aspectul politic al procesului pe care-l face Maurras civilizației franceze contemporane. E o discuție prea intimă, la care nu pot participa decît aceia

de dreptul interesați în cauză. Orientarea „pur industrială și unilaterală a spiritului uman” în societatea modernă e un fapt care nu poate fi pus la îndoială, o realitate. Că acest impuls îi va fi venit dela lumea anglosaxonă, al cărei caracter istoric a fost modelat prin lectura exclusivă a Vechiului Testament, cum crede Maurras și că nenorocirile Franței contemporane se trag de acolo că Francezii călătorind prea mult peste hotarele țării lor, n'au putut rezista seduției exotismului, ajungînd la comparații defavorabile și nedrepte pentru instituțiile și moravurile de-acasă, sau că l-au admirat exclusiv și fără discernămînt pe Shakespeare, — iată tot atâtea afirmațiuni a căror argumentare cititorul o va urmări mai cu folos, până în amănunte și în toate nuanțele, dealungul textului maurrasian.

Odată mai mult, radicalismul atitudinii lui Charles Maurras se conturează cu limpezime perfectă, prin critica neînduplecată împotriva mobilismului evoluționist. În privința aceasta, nici o schimbare: el a rămas același. S'ar putea spune, în ironie, că Maurras caută și găsește viitorul inteligenței franceze... în trecut. Dar pentru el însuși, acest trecut are valoarea unei culmi de perfecțiune față de care evoluția nu poate însemna o depășire ca atare, ci simplă îndoaieră în timp. Problema civilizației franceze, de a cărei deslegare depinde și soarta ei, constă din menținerea și continuarea valorilor odată stîșne.

Desigur, evoluția nu înseamnă în mod necesar perfecționare, ba chiar dimpotrivă, ea poate să însemne degradare calitativă odată cu relativizarea valorilor. Pămînta imagine heracliteană a fluxului veșnic curgător simbo-lizînd existența însăși, rostogolindu-și undele niciodată aceleși, între țărături mereu schimbătoare, exaltă imaginațiile favorizînd consimțirea plină de voluptate la un fel de a trăi într-o reverie fără contur, aspirînd la năstucă confuzie universală — suprema înțelepciune fiind să ascuți de impulsurile cele mai obscure ale propriei „naturi”. Disocierea anarhică intervenită între direcțiile și funcțiunile spiritului, prin introducerea epitetului, a semnelui concret al senzației sau impresiei în limba literară, poartă răspunderea fenomenului de descompunere a civilizației franceze contemporane, al cărei început datează, după Charles Maurras, dela „Revoluția zisă franceză și Romantismul care-a prăgîit-o și încheiat-o”. O luncare treptată a vieții intelectuale franceze dela mental către moral și dela moral către fizic a avut drept consecință un câștig al sensaționismului pitoresc și pictural, în paguba vieții spiritului, edică a stilului, ordinii și ritmului interior al ideilor. Supremăția ideilor care mențineau echilibrul delicat și necesar al schimbului gîndirii cu viața, prin acțiunea îndoită a realismului critic și a sim-tului logic, a fost înlăturată, înneacă în puhoiul dezordonat al imaginilor concrete, materiale.

S'a petrecut atunci fenomenul separației cu urmări atît de grave, între funcțiunile spiritului, între tendința introspectivă a gîndului scormînd în el însuși și nevoia de-a exterioriza. Lucrul delicat al ideii sub semnul căreia material se desăvîșea decantarea concretului s'a luat locul transpunerea de dreptul a lucrurilor fizice, prin imaginea lor colorată.

Desigur, acest abate era cunoscut prin lucrările sale anterioare, prin modul cum își asimilase psihologia religioasă a unor Newman, Wiseman, Warinag, apoi Huysmans, Pascal și George Eliot, prin obținerea în 1922 a premiului Gobert de istorie și prin primirea în Academia Franceză la 1923 (într-o favorizată de pritenia sa cu „intârziatului romantic” Barres).

Creдем justificată, deci, surprînderea provocată de comunicarea sa dela Institutul din Octombrie 1925, asupra „poesiei pure”, stîrnind apoi cunoscuta polemică de la Paul Souday dela „Le Temps”. Pentru paradoxala teorie era necesar un punct de plecare tot atît de paradoxal, oferit de Paul Valéry în acea accidentală afirmație, evoluată în vederile abatelii la valoarea doctrinară. Dar poesia lui Valéry nu intrînea „puritatea” de unicitate formală a lui Brémond, inserabilă fiind clasicismului intelectualist francez, prin raționalismul, didacticismul și demonstrativul ei. Însă numai sensul bremondian nu era compatibil, deoarece, dintr'un alt punct de orientare, exisita un înțeles al purității tocmai în expresia abstractă, matematică. Rezumativ, abatele sesiza o entitate, un cumal poetic în potențial, irradiînd misterios de dincolo de idee, de sentiment, ca o muzicală incantație de corespundențe fonice. Evadîndu-ne conștiința peste intridice forme de liberăndu-ne „de ces ombres ébroussantes, que notre impérialisme antimystique, suite du premier péché, nous rend trop délectables, pour nous transporter dans ces heurteuses ténébres où les guilfs des trois concupiscences ne trouvent plus où se prendre”, vom înlui poesia esențelor care aspiră la identificarea cu extazul mistificat. Fînică „impur” este ceea ce artistul certifica rațiunii (după Brémond), sensibilității, imaginației. Acelui fluid transcendent circulînd deasupra sensurilor accetabile ale poesiei, acelei incantații subtile, evidențiată de Brémond, i s'au dat interpretări unecori îndepărtate de ceea ce înțelegem ei.

Ni se pare adecvată și logică explicația lui Lovinescu prin funcț a de sugestie a poesiei. (Astfel înțelegem, teoria lui Brémond capătă valoarea unei unități de măsură aplicabilă poesiei care s'a scris; operația este conciliană într-o situație fașă care ar deriva din intransigență. Probabil că abatele, precizînd formarea unei poesii noi, n'ar fi fost satisfăcut de această interpretare).

Limbului conține cele două valori de expresie: noționalul și sugestivul. Asimilăm limbulul noțional, matematic ca pe un instrument al rațiunii, logic (desi o parte din acești termenii au tot nuanțe metaforice la origine) și limbului sugestiv, poetic, în care noțiunea este depășită de animație vibrații interioare, de acele semnificații sentimentale, de sonoritățile particulare ale cuvîntului, ale înălțurii cuvintelor

(Urmare în pag. 5-a)

Note despre „puritate”

de ION STANCU

Crescut în atmosfera rigidă și riguroasă a casei vechi din Aix, în ambianța de strictă intelectualitate a dascălilor săi, cunos-cînd apoi noveciulul Jesuit, Henri Brémond era, poate, destinat, printr'un fatal determinism, problemelor de mistică spiritualitate, de creștine investi-

HENRI BRÉMOND

gații în istoria cronologică și su-flecească a poporului francez. „L'œnant et la Vie” germinează, probabil, din această viață a sacare-l erizează astfel în postura de aderent al subtilei euații „in hymnis et cant.c.s.” și ese simulan, motivul pentru care Brémond și-a cucerit capitolul său în propria operă, necerminată de el „Histoire Littéraire du scunemat reigieux”.

Desigur, acest abate era cunoscut prin lucrările sale anterioare, prin modul cum își asimilase psihologia religioasă a unor Newman, Wiseman, Warinag, apoi Huysmans, Pascal și George Eliot, prin obținerea în 1922 a premiului Gobert de istorie și prin primirea în Academia Franceză la 1923 (într-o favorizată de pritenia sa cu „intârziatului romantic” Barres).

Creдем justificată, deci, surprînderea provocată de comunicarea sa dela Institutul din Octombrie 1925, asupra „poesiei pure”, stîrnind apoi cunoscuta polemică de la Paul Souday dela „Le Temps”. Pentru paradoxala teorie era necesar un punct de plecare tot atît de paradoxal, oferit de Paul Valéry în acea accidentală afirmație, evoluată în vederile abatelii la valoarea doctrinară. Dar poesia lui Valéry nu intrînea „puritatea” de unicitate formală a lui Brémond, inserabilă fiind clasicismului intelectualist francez, prin raționalismul, didacticismul și demonstrativul ei. Însă numai sensul bremondian nu era compatibil, deoarece, dintr'un alt punct de orientare, exisita un înțeles al purității tocmai în expresia abstractă, matematică. Rezumativ, abatele sesiza o entitate, un cumal poetic în potențial, irradiînd misterios de dincolo de idee, de sentiment, ca o muzicală incantație de corespundențe fonice. Evadîndu-ne conștiința peste intridice forme de liberăndu-ne „de ces ombres ébroussantes, que notre impérialisme antimystique, suite du premier péché, nous rend trop délectables, pour nous transporter dans ces heurteuses ténébres où les guilfs des trois concupiscences ne trouvent plus où se prendre”, vom înlui poesia esențelor care aspiră la identificarea cu extazul mistificat. Fînică „impur” este ceea ce artistul certifica rațiunii (după Brémond), sensibilității, imaginației. Acelui fluid transcendent circulînd deasupra sensurilor accetabile ale poesiei, acelei incantații subtile, evidențiată de Brémond, i s'au dat interpretări unecori îndepărtate de ceea ce înțelegem ei.

Ni se pare adecvată și logică explicația lui Lovinescu prin funcț a de sugestie a poesiei. (Astfel înțelegem, teoria lui Brémond capătă valoarea unei unități de măsură aplicabilă poesiei care s'a scris; operația este conciliană într-o situație fașă care ar deriva din intransigență. Probabil că abatele, precizînd formarea unei poesii noi, n'ar fi fost satisfăcut de această interpretare).

Limbului conține cele două valori de expresie: noționalul și sugestivul. Asimilăm limbulul noțional, matematic ca pe un instrument al rațiunii, logic (desi o parte din acești termenii au tot nuanțe metaforice la origine) și limbului sugestiv, poetic, în care noțiunea este depășită de animație vibrații interioare, de acele semnificații sentimentale, de sonoritățile particulare ale cuvîntului, ale înălțurii cuvintelor

(Urmare în pag. 2-a)

ION VLASIU

Sculptură

(Urmare în pag. 6-a)

„Perspectiva” in literatura de senzație

de DUMITRU IMBRESCU

Nu știu dacă toată lumea cetitorilor a putut sesiza un fapt de o notorie importanță. Există o pronunțată aversiune pentru tot ceea ce este literatură originală de aventuri și în schimb se citește cu mult neșaf literatura străină de aventuri, prin traduceri cari se bucură de multă trecere la editorii noștri. Pe cînd veme prima e hultă și fîntî la zidul înfăimiei, a doua e mult gustată și nu se precupește nimic pentru a-i înlesni o cât mai rapidă pătrundere în rîndurile masselor. Datorită acestei si-tuații, credem că e cazul să cercetăm temeiurile cari determină un fel de apreciere, ca și pe celelalte, fiindcă un lucru este sigur, anume că la baza lor există cauze serioase, din a căror explicare putem ajunge la concluzii obiective.

Elementul social, reprezentat prin tradiție și mediu precum și prin alte manifestări, nu poate fi complet despărțit de realizările de artă. Anta însăși, ca manifestare intimă și autonomă a eului creator, nu e ceva care să fie în opoziție cu viața socială. Însuși faptul că ea se produce, prin concretizări conformiste, ne face să credem că apelează la o colaborare cu mediul social. În același timp, valorificarea operii de artă nu ar fi posibilă decît presupunînd măcar un singur individ, în afară de creator, care să-și manifeste interesul și preocupările asupra operii de artă, rezultată din sbuciumul acestuia. Câmpul de experiență, ca rezultat al unei continue evoluții, intră și el ca un element, distinct în domeniul socialului.

Arta, ca produs al unei individualități creatoare, își sprijină totuși, în bună parte, realizările sale pe rezultatele experienței naturale și umane. Cu cât un popor, sau o societate, ori un grup social, a putut să acumuleze

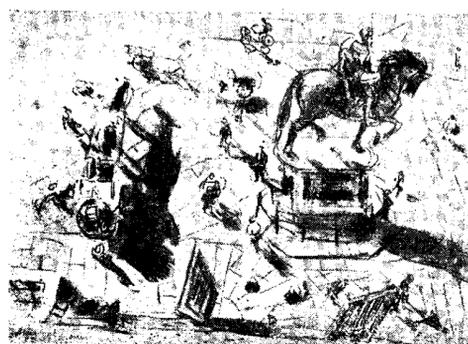
o experiență mai bogată, cu atît efortul creator al individualității sale artistice s'au putut manifesta mai liber și mai spontan, obținînd rezultatele așteptate. De asemenea, cu cât câmpul de experiență e mai vast și mai vechi, cu atît garanțiile de perfectă colaborare la efectuarea actului creator sporesc. Cei ce-și închipuie că nu pot exista corelațiuni între artă și manifestările sociale din jurul ei, judecă greșit funcțiunea ei creatoare. Dacă ea n'ar manifesta o tendință, oricît de slabă, de a fi confirmată printr'un act de receptivitate în sînul unei societăți, fie ea cît de redusă, n'ar mai avea nevoie de a se realiza în forma consacrată, se înșele conformîndu-se unor cerințe impuse din afară, urmînd ca actual purgativ să se rezume la un consum izolat de forțe și afecte subconștiente în eul artistului. Din momentul în care însăși el creează și încă în direcțiuni acceptate de mediul social, înseamnă, implicit, că face apel la el și că se conformează, fie chiar și într-o măsură relativă, cerințelor lui. De altfel, arta nu iese cu nimic păgubită din colaborarea ei cu mediul social. Dovezi concludente în această privință sunt destule. În genere, dintre realizările de artă, au rășbit timpurile și împrejurările, ridicîndu-se pe culmile senine ale eternității, tocmai acelea cari au pornit din adînci și imperioase necesități sociale. Manifestările prea singulare, în deosebi cele cari s'au așezat într-o postură de negație față de realități, fără să-și piardă cu nimic din valoare, au stat totuși izolate de prețuire și adevîntarea societății, care urea ca în orice realizare să vadă cît se răsfrînge și cepa din experiența ei.

Ca atare, câmpul de experiență, ca element de tradiție și evoluție, încadrat perfect în conceptul social, are suficiente legături cu manifestările de artă. Ele vor marca o superioritate din ce în ce mai evidentă, cu cît se vor referi la un câmp de experiență mai vast și mai bogat. Faptul și acesta s'ar putea traduce prin termenul de perspectivă. El ar însemna vastitatea și, în același timp, adîncimea domeniului de experiență, supus explorării creatorului de artă. Prin acest element de perspectivă, arta se pune în contact direct cu realitatea din care și selecționează materialul eterogen, supunîndu-l apoi procesului de purgativă.

La unele popoare, perspectiva este mai vastă și mai bogată. De cele mai multe ori ea este în directă legătură cu dezvoltarea lor politică și cu progresul social pe care l-au realizat. La astfel de organizațiuni și grupuri sociale domeniile de explorare sunt, din

cele mai variate și pline de lucruri inedite. Ne referim îndeosebi la acele popoare care au dus o activă politică colonială. În afară de câmpul lor de experiență deosebit de bogat, ei și-au putut extinde cercetările și în mediul de viață al neamurilor și înăuntrul cucerite, îmbogățindu-și astfel conștiința cu elemente noi și variate. Din pricina aceasta vom întîlni, în manifestările de artă și spirit al acestor popoare, o sumedenie de elemente inedite și ciudate, pe cari am fi mai degrabă dispuși să le categorisim în rîndul aventurilor decît ale lucrurilor cu caracter de dogme. Dacă la noi s'ar ocupa cineva despre viața de junglă și despre moravuri de indigeni, vrăjitorii și mistere orientale, l-am trata cu o totală neîncredere ca pe un spirit aventurier,

(Urmare în pag. 5-a)

DIMITRIE BEREA

Peisaj urban

(Urmare în pag. 2-a)

CRONICA DRAMATICĂ

ECOURI teatrale

Note despre „puritate“

(Urmare din pag. 1-6)

TEATRUL MUNICIPAL „REGA DOUA DAME SI UN VALET“

TEATRUL MUNICIPAL „CU CAPUN NORI“

TEATRUL NATIONAL: „IN ZUA SCADENTELOR“

caricaturizată, a făcut-o respectând textul, pentru că aceasta era linia rolului: atitudinea de gară în contra personajului istoric real aparține autorului și vina în acest caz o poartă numai el...

In orice caz, însă, o temă de o înaltă înțuită morală. Realizarea ei a revenit d-nelor Ana Luca, demnă și hotărâtă, Emilia Casachievici, plină de grație scenică și de vioiciune a greații...

Cineva a spus: „când scrii poezie stai pe pământ și privești la norii când scrii — în teatru, stai în norii și privești pe pământ“.

Am văzut-o și am aplaudat-o în „Femeia și pașă“: a fel în „Castiliana“, și în stătea grele și variate roluri, înfățișându-se Zimniceanu ne-a oferit totdeauna un spectacol de artă adevărată.

Adică o limbă abstractă (chiar dacă nu toți termenii sunt de terminări conceptuale) și o limbă în care cuvintele își mențin prezențiarile imaginetice, care, prin armonia lor succesiune creează un fel de alegorii, mai evocatoare și imprunundând alte semnificații decât ca elemente dispartate...

Este controversă căreia Henri Brémont credea și i-a găsit soluția — sensul prăstiei aristotelice nu era de a deliberare de o anumită pasiune...

Avem credință că diagnoza lui Brémont era greșită (ceea ce s'a mai spus altfel).

Nu este o comedie de mare vârstă teatrală această „Rega dova dame și un valet“...

Dintre interpretii bine d. George Șon în Bontemps: un Bontemps bine jucat, cu mult simț al măsurii, fără să supere, fără să distonzeze, aruzant în scurtul unu dintre rolurile bune ale d-lui Șon și, de altfel, rol principal.

Imi vine greu să scriu despre o premieră fiindcă a părea poate că mă substituți calității bunului coleg Drăghici, de care — ferocășă Dumnezău — n'ași vrea să mă despartă nici măcar păreri despre o piesă, necum a teva.

Dar asistând la premiera piesei „Ochiul sărbătorii“ semnata de d. Cezar Petrescu, am constat încă odată că o piesă extrasă dintr-un roman nu reușește decât să „coloreze“ un dialog literar, de multe ori — sau totdeauna — fără adăruce la legile teatrului care cere replici scurte, temeinice, înjhebate pe o singură canvasă: asta teatrului.

Ființa orientată estetică trăiește în atmosfera încrederei și prieteniei pentru concret: omul religios își începe drumul ascensiunii sale către divin prin sacrificiul subiectiv al lumii. Trebuie să mori pentru lume sau trebuie să faci ca lumea să moară în tine, pentru a regeși căile divinului. Imprejurarea că termenul contemplație este aplicat deopotrivă stării estetice și mistice, explicabilă istoriceste prin identitatea originelor platonice și neoplatonice ale estetice moderne și mistice creștine, nu ne poate ascunde variatatea de care acest termen o denumește.

Partea din ele vor fi date la aneura Naționalului: parte vor fi găzduite de prima noastră scenă. În orice caz, e sigur că piesa d-lui Camil Petrescu se va juca la Național.

Diagnoza greșită nu putea emite aderente la misticism, chiar în cea mai largă măsură a sa, natura lor senin de locului al Sudului, vigoare lor fizică și sufletească, care caracteristicile specifice denudă cât de puțin indicații erau e să descopere misticismul în complexul lor interior.

„Jean de la Lune“ a lui Marcel Achard este una dintre cele mai celine comedii franceze, totuși numai pe noaptea, în jocuri de lumini și de umbră, unde sentimentele abia schițate, deci nelănciate, dar având, toate, o anumită poezie a lor.

Comedia-farsă „Franzuzitele“, bună bună cu farsele și vodevilurile lui Vasile Alecsandri, este așa cum o arată și numele, un fel de gară la adresa unei anumite societăți d'ntro epocă nu toamă îndestulată de care am spus o dată, când — așa cum se întâmplă cu toate începuturile și în toate perioadele de tranziție și de adaptare — exagerările erau prea mari, prea vizibile, și, ca atare, mai ridicole, mai suprașoare, oferind prin urmare atât scriitorilor cât și actorilor un material bogat de glume, de ironii, invitându-i la blăciuirea unor astfel de exagerări.

Comedia-farsă „Franzuzitele“, bună bună cu farsele și vodevilurile lui Vasile Alecsandri, este așa cum o arată și numele, un fel de gară la adresa unei anumite societăți d'ntro epocă nu toamă îndestulată de care am spus o dată, când — așa cum se întâmplă cu toate începuturile și în toate perioadele de tranziție și de adaptare — exagerările erau prea mari, prea vizibile, și, ca atare, mai ridicole, mai suprașoare, oferind prin urmare atât scriitorilor cât și actorilor un material bogat de glume, de ironii, invitându-i la blăciuirea unor astfel de exagerări.

Despre lucrurile actorii care neglijând munca și modestia, singurele care pregătesc adevăratul talent, vor să pară d'ntrodăta „maestri“, am mai scris la rubrica aceasta.

Despre lucrurile actorii care neglijând munca și modestia, singurele care pregătesc adevăratul talent, vor să pară d'ntrodăta „maestri“, am mai scris la rubrica aceasta.

Despre lucrurile actorii care neglijând munca și modestia, singurele care pregătesc adevăratul talent, vor să pară d'ntrodăta „maestri“, am mai scris la rubrica aceasta.

Despre lucrurile actorii care neglijând munca și modestia, singurele care pregătesc adevăratul talent, vor să pară d'ntrodăta „maestri“, am mai scris la rubrica aceasta.

Despre lucrurile actorii care neglijând munca și modestia, singurele care pregătesc adevăratul talent, vor să pară d'ntrodăta „maestri“, am mai scris la rubrica aceasta.

Lucia Sturza Bulandra lucrează d-ale o fi comedie. Cât privește acțiunea, totul se învârtce — dacă această se poate numi acțiune — la multă precă incoerență preocupată de care o are în sine, în cea de două doamne de-a purta (avea ceasuri dragi cu cealaltă chiar ce va interveni o anumită hotărâre a regelui pe care altfel călătoria prin planșetele ei, ar fi putut-o înătura.

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

De, cam puțin. Tot în această piesă mai găsești și replici ca aceasta: „Uite cum se aruncă pe ferestre mobila, la căini“ (?!).

MAREA IMPACARE (1944)

cel de al treilea volum de poeme al RONSARDEI CASTRO aparand la trei ani dupa precedentul Opus (1941) si la noua dupa cartea de debut Inutila, sugestiv, Orhidee negre (1935) se distanțează mult de poezia cu care nu ne-a surprins, căuși de puțin, poeta. Despre d-sa nu avem nici un fel de indicații consemnabile în vreun buletin de înscriere la legiștele birourii de populație. Nu știm, adică, dacă sub numele de Ronsarda Castro se ascunde o ardeleană, moldoveancă sau munteancă sau dacă e portugheză - i nume este sau nu pseudonimul. MAREA IMPACARE însă, despre care vom mai avea prilejul să vorbim, e o carte, să-i zicem, de mari confruntări pentru autoare. Tematica, limba, îndrăzneala, toate o depășesc, cu mult pe Ronsarda Castro de până la acest volum apărut, în superioare condiții tehnice, la editura „Ramuri” din Craiova.

Volumul este împodobit cu un portret - al poetei - și trei desene, executate de pictorița Elisa Repeșeanu.

REȚINEM din VERSURILE Corneliiei Buzdugan această traducere după Baudelaire: „Domniță mare Domniță și maică a amintirii. O tu, unică-mi griță, izvor de mângâieri - îți vei aduce-ominte de vrăjile iubirii - Și de căminul dulce, de molcomele seri, - Domniță între Domnițe și maică a amintirii! - Acele seri la vatra cu farul luminos, - Sau pe balcon, în neguri trandafirii spre noapte... - Ce dulce mi-erau sânu-ți și sufletu-ți du-

los! - Nepieritoare lucruri ne-am spus ades în noapte - Acele seri la vatra cu farul luminos, - Cât de frumoși sunt norii în zare peșterate! - Cât înfinit e'n spațiu, în suflet cât delir! - Plecându-mă spre tine răgănit între adorate, - Mi se părea parfumul de sânge od-ți respir... - Cât de frumoși sunt norii în zare, peșterate! - Iar noaptea tot mai deasă crește, ca și un zid - Și ochi-mi pe-atuneric privea ta ghicea: - Sorbeam neotar, otrăv, răsufletu-ți fluid; - Picioarele-ți frățeste în mână-mi adormeau - Iar noaptea tot mai deasă crește, ca și un zid. - Știu arta de-a reîntoarce clipele apuse - Și mă revăd în poală-ți, la-al fericii prag, - Căci la ce bun să caut comorile-ți nespuse - Aiurea ca în trupul și sufletul tău drag? - Știu arta de-a reîntoarce clipele apuse! - Miresme, jurăminte, săruturi nesfârșite, - Renaște-vor vreedată din tână și uitate, Cum urec'n ceruri sorii cu forțe nimerite - Scaldă-mi mai înainte în fund adânc de mare? - Miresme, jurăminte, săruturi nesfârșite, - (Balconul). Poemul baudelairean este așa de bine intuit și apropiat figurilor înseși ale limbii noastre, încât nu-i putem fi decât recunoscători traductoarei. Tot deodată ne permitem să-i atragem atenția că nu ar trebui să se lase de scris. Pornind de-a nivelul de măsuri a versului atins de traductoarea mai sus citată, „Balcon”, Corneliia Buzdugan suntem convinși, ar mai avea ceva de spus.

EMANOIL COBZALAU și-a adunat recolta lirică într-un frumos volum intitulat TARA DE CETINI (collecția „Plaiuri Năsăudene”, 1943). Poetul Emanoil Cobzalău este un senzitiv. Eugen Drăguleșcu l-a intuit foarte bine în portretul pe care i l-a schițat pe pagina a patra a cărții. TARA DE CETINI totalizează 67 de poeme. Până a se dedica rândurile de critică premisă, reproducem această răspântie: „Vechiul drum se sfârșește aici. Noul început să scrie Dealungul vefei dorite drept va trece în lanuri mari de crude burui. Macii gurii tale vor lega privighetori de rugi. De glesne diminețile flori fl-or lega, Apele'n farmecul lor străvezu te-or scâlda. O doină din umbră de fași cobori-va. În leacănul câld al sufletului tău și toată eopli lăria'n povesti tlo va spune. Lăstunul grăbiți săruta-vor ob-ali! Tâl rumeni și-al di. mlnețlor!”

TEODOR PLOP cu toate că nu a scris decât foarte puțin, este un poet autentic și personal. Tot pe atât de autentic și de personal cum este, spre exemplu, Bacovia, deși nu are nimic comun cu acest mare solitar. Frunza Elegiacă, pe care a scos-o în editia a treia, își lasă, după lectură, un gust straniu, caracteristic numai esențelor distilate în suflute chinute de întinderi și întrebări. Un specific misticism basarabean mai adoagă până și celor mai voit stângace sau simpliste versuri ale lui Plop un climat de gravă supunere'n destin. În a-

NOTE ROMÂNEȘTI

ceastă supunere rezidă melodia care-l stăpânește pe Teodor Plop.

GÂNDIND LA DEPĂRTĂRI FICIOARE

D. Har. Mihăilescu a scris 57 de poezii (editate într-un volum tipărit la Piatra Neamț). D. Har. Mihăilescu nu scrie rău lată ce crede d-sa despre poezie: „Poezia - tot femeie...”

M'arșela ca fiecare până ce are să se cheie cercul peste dărâmare? Dragostea și-ai ei se curmă neînțind cât s'ia nouă?... Fără de rușine în urmă după altul s'a da'n două? Ce-a mai dăinu din toată piina de nădejde nuntă?... Un vâs'ar măcar să poată birui - când tot n'frunzi! Aș avea un strop de bine că n'am văcut degeaba lumii unde fiecare cât mai bună-și face treaba...”

FLORETELE BUTONATE ale d-lui Caten Popescu („Cartea Românească” București) sunt epigrame. Cel puțin așa spune subtilul cârșil. Autorul le-a scris între 1935 și 1940. Nu le putem comenta decât tot printr'o epigramă: „Caten Popescu prea sever e cu butonatele lui lame: sunt plate, da, nu'ncap mistere, Dar nu sunt, totuși epigrame!”

AM PRIMIT LA REDACȚIE următoarele cărți: 1. A. Măndru, Cumpăna Vremii. Roman. Editura Casa Școalelor 1943. Romanul de tot masiv, (are 672 de pagini) poartă acest motto: „Nici o formă de gândire, cea din urmă. Nici formă de viață, permanentă. Totul în devenire”

Mireea Balabaș, Al treilea Roman. Editura Socec. Coperța nu este datată, după indicația autorului însă, romanul a fost terminat în 1940: „Iată un interesant roman de dragoste, merit să placă tuturor celor...” - scrie, pe banderolă, d. Liviu Rebreanu. 3. Sofole, Regele Edip, Electra. Din limba alină de George Murnu. Edit. Casa Școalelor. Vom reveni.

CITĂM

din Cugetul Moldovenesc (N-rele pe Noembrie-Decembrie 1943) aceste poezii: 1. „Din negrul ieri, spre negrul mâine, Mă încovoii târș, mereu. Rugați-vă păduri bătrâne și penitru biet sufletul meu. Mă frâng furtunile haine, Mă roade-al anilor șuvoi. Tu frunză'năvru-te de mine, Voi lupi lupai-mă'ntr'coi”. („Din negrul ieri” - de George Lesnea). 2. „Dragostea care ne poartă pe noi nu știe de-amintiri și strigoi. Venea din pământ, din ape, poruncindu-ne să ne fimem aproape. Și-avea puterea plantelor tăcute de multeori în jurul trunchiului petrecute”. („Dragostea” de Magda Isanos). 3. „Viorile tăcerii au coarde nevăzute, Pe care lin suspină melancoliei stelar. Din înfinit pe suflet în țigii de-omăt căzute, Asemeni unor fluturi de albă resemnare”. Tot necuprinsul lumii - cărări spre nicăieri - S'evolbură cu anii - răsăruci de rătăcodă - Și pălpăie eteric pe bolta nămucată, Sporind noianul nopții cu stol de scântieri. Viorile tăcerii tresar în aurire... Vălesc gândiri sihastru prin spațiile goale. Și cu bătăi de aripi mereu tot mai dozoa-e, Pe căi de nefiniț prind sborul să-și răsfiră”. („Singurătate” - de Petre Stati). La acest număr al Cugetului Moldovenesc mai colaborază, cu versuri: Șt. Ciobotaruș, Necu-lai Tăutu, Letiția Popu, Veronica Brateș, etc... Colaborările unor Gh. Brătianu (Drepturi naționale și istorice asupra Basarabiei), Emil Diaconescu (Imperialismul moscovit și ortodoxia) Radu Vulpe (Valurile antice ale Basarabiei), Dan Simionescu (Școala Vasiliană), Emanoil Bucuța (24 Noembrie

1843), dau „Cugetului Moldovenesc” o înălțare de mare rezistență științifică, iar prin contribuțiile semnate de Aurel George Stino (Scena după natură), Ella Răspănu (Carnet de spital), Gh. N. Cârțu (Cartea vieții), acest vrednic „Cuget Moldovenesc” condus cu atâta răvnă și abnegație de poetul Petre Stati se ridică la nivelul publicațiilor românești celor mai sănătoase. Bogate și interesante sunt cele consemnate sub titlul colectiv de Varia.

REȚINEM DIN BASARABIA LITERARĂ:

„Urmăind revistele și gazetele provinciale, am găsit că pretutindeni aceste manifestări ale intelectualității sunt un rezultat matur al sincerei colaborări între generații. Tineretul încă în formative și oarecum mai sfios și parca îi stă minuat de bine în umbra înaintașilor. Știm, există o serie de tineri turbulenti care o lau razna, decretându-se unii pe alții genii. Aceștia sunt bolnavi de nebuloză spirituală. Pentru acești nihilisti intelectuali lumea începe cu haosul în care se sbate producția lor adesea potrivită pentru ospiciu... Știm că tinerii din cercurile nihilismului literar, - curent ce nu are nimic comun cu izvoarele de inspirație sănătoasă pentru un scriitor român, - vor zămbi la gândul ideilor bătrâne. După noi însă nu există o vârstă a ideilor, ei numai o frumusețe a lor, o adăncime, de azi, de ieri, de sute de ani... Colaborarea între generații e singurul semn că o lume n'a murit și alta nouă s'a născut”. („Actualități”, Basarabia Literară, anul III, Nr. 95).

TRANSILVANIA NOASTRĂ inimosul săptămânal de luptă și afirmare românească dirijat de poetul Ion Th. Ilea publică și o pagină de „Gând și slovă transilvană”, pagină în care-și

dau întâlnirea o seamă de condeie luminoase și viguroase. Poeții și prozatorii conștienți de îndatorirea pe care o are orice creator autentic față de păstrarea bunurilor eterne ale neamului, în viu și din ce în ce mai puternic focul nădejdiilor și credinței în dreptate. Din numărul 6 (Anul II) al „Transilvaniei noastre” reținem pentru sondarea justelor căpături, aceste strofe: „Țara jumătate, Sufletul ca rana... Nu mai rădă cerul, Nu mai scrie peana...” („Letopiseț”) - de Marin Radu Voinea și „Din depărtate crește suce, îngemănate lucr-mi plouă; E tristă țara de pădure - În zări streine... țara nouă... Aa așa cu arpi de lunună, S'aduce dreptate'n țară lară! Din lumca ta sfântă, creștină Radică țării gane povară.” („Ruga” - de Fane George Fajște).

DESIGUR NU SUNTEM DE PĂREREA ACELORA

ce cred că în ziua de azi toată poezia ar trebui să se rezume la cântarea numai a auzurilor și aspirațiilor neamului. Dar nici de părerea acelor nu putem fi cari susțin că poezia trebuie să se țină cât mai claustrată în turnul de fildeș al neparticipării la temporar. În afară de acestea, foamea de vers a maseilor fiind mult mai mare decât o presupun adepții purismelor, e necesar ca aceste mase cetățene să fie „alimentate” cu pâine corespunzătoare. Faptul că preocupările de ordin național primează astăzi, nu-i pot da nimăunul dreptul să se teamă de „parazitare” a litericii noastre. Iar când te găndești că în poezie nu poate fi vorba decât de poezia bună, adică poezie adevărată, și poezie rea, deci versificare fără valoare, exagerata grijă a unor nelămuriri cu ei înșiși, este deodreptul ridicolă.

V. JELERU

ELIBERARE

Deschide! Mi-e fruntea plecată și visul înfrânt / Iar șarpele viu în sufletu-măi stins... / În umbra culcată pe luciul oglinzii, pe carte / Mișună viermi vineții, viermii prevestitori de moarte.

În fereastră, slut, papagalul lovește dușman / Coccoțat pe oblon, un pumn diform de catran... / Îi chem, în palmă îi întind pâine și nu vine... / Deschide plăscul arcuit, se strâmbă la mine...

Nici pisica de Angora nu-și mai toarce fuilorul / Zace lângă ușă, răsufletul îi simt atât de greu... / E o liniște surdă, chinuitoarea interiorul / Aci unde eri, se răsfăța pretutindeni Orfeu...

Deschide! Vreau către pașiști, înspre păduri ca să fug / Să mă umplu de freamătul viu, de lumină; / În dragostii pătimașe sângele să mi-l ard pe rug / Și să simt fulgurea iubirii, ramură de cătină...

Să mă topesc ca o ceară, ca un bulgăr de zăpadă, / În cazanul cu ură și cu patimi de lume / Să năruie descântul, blestemul să cadă / Cum cade-armăsarul goșit la întreceri, în spume l...

Căci tot una e dacă lupți pentru iusuri / Sau mânuși floarea în păntec de om ca și tine / Te-avârlă către picuri sau în negre absuri / Nicăieri nu te lămurii de-i rău sau de-i bine l...

CONST. ENE

CÂND VA

Furtunile tristețelor vuese. / Izbind mai aprig porțile de vis. / Dar gândul alb rămase nedeschis, / Și'n suflet ploile mă podidese.

Se surpă 'n taină lutul părjollt / Cât mai curând mă va 'nghiți pământul / La sân păgân nu va mai bate vântul / Vai, rod amar din chinuri isvodit.

Trudind pe-a vieți 'ntinsă arătură, / Mi-au rășărit în suflet doar neghine. / Cândva amurgul va pătrunde'n mine, / Sporind nimicul cu o picătură...

GH. SAVU

Cronica plastică

Expoziții noi la Dalles, Cămin, Ateneu și Propagandă

Ne-ar trebui un spațiu particular de întins pentru a analiza diferitele manifestări de artă care se succed neîntrerupt; de aceea suntem nevoiți asupra unora să nu ne oprim, iar asupra altora să spunem numai puține cuvinte. Cu ocazia expoziției Tucelescu am constatat că vecinii săi nu au putut figura în cronică din cauza lipsei de spațiu cât și din pricina jăvagiilor produse de nemaipomenita domnie-sale violență de culori, care asemeni unei bombe cu fosfor a ars împrejurul său.

Mărturisim cinșit, ne-a fost peste putință să mai apreciem la justa lor valoare delicatețele și calitățile dovedite de pictorul Ionescu-Sin în interioarele D-sale de pădure, cât și pânzele din expoziția Secoșanu dintre care o natură moartă ne-a fost semnalată chiar de Pallady.

În subsolul Ateneului, unde ne-am coborât orbiți de curcubeul contemplat, am descoperit pentru odihna privitorilor un modest, am putea spune chiar umil, mănăitor de penel care „într'uhale” - bine 'nțeleș - din pânzele sale, ne-a sugerat, ce ar putea face un țărăn, un om incult, dacă s'ar apuca de pictură.

Pictorul se numește Andrei și și-a închipuit prinții în strae țărănești, pregătindu-și de mâncare, și-a pictat și casa la Chitila, boii și carul, un arbore, o turmă de oi, totul în culori șterse, dacă voii - murdare - ah! dar cu câtă plăcere, după orgia de culori din tub, astrenute de exponentul din boxa de sus - pupila ni s'a dilatat, la aceste modeste încercări, pline de sentiment!

Felul absolut stângaci în care se exprimă I. Andrei, nu exclude în paleta sa o conștiință în redarea celor ce voește a spune, între verzuri moarte, cafeniuri închise și cenușuri sunt înrudi-diri demne de cercetat, apoi colorii viu, pe care domnia-sa le folosește'n naturi moarte, cum de pildă în aceea cu pepene verde și porumb, - își lua toată puterea tocmai prin alăturarea fondului șters pe care sunt proiectate. Este de asemenea o natură moartă cu o carte colorată, altele cu flori... sunt mai multe lucrări executate cu sârguință, cu înțelegere. Sunt singurele, excep-tând pe ale domnului L. Scherer (pânze pictate de un penel la curent cu tehnica actuală, agreabile, plăcute ochiului) care ies din noianul comun expus în optsprezece boxe în subsolul Ateneului.

o vedea cu ochii dumnealui, nu prin prisma unuia sau altuia, oricât de simandicos, de plin de glorie ar fi celălalt. Cât privește calificativul de incult, pe care ne-am permis să i-l aplicăm, să nu se formalizeze - noi știm ce ravagii face cultura grefată pe o minte nepregătită și apoi mai știm că toată prospețimea, toată adâncimea sentimentului stă în țărăn, nu în orășan, ori cât de știutor de carte ar fi acesta.

Un pictor debutează acum la Ministerul Propagandei. Traian Sfințescu, ale cărui lucrări văzute de noi în pripă pe când le aranja, merită toată atenția. Un ochi fin, un ochi de pictor - particular în uleiuri - vede priveliști din Capitală și le redă cu un anumit spirit, închipuind personagiile alcătuite parcă din sârme subțiri, știind astfel să populeze străzile cu o notă absolut personală.

COCA MEȚIANU Autoportret

Regretăm de a nu fi putut reveni pentru a vedea cu deamănuntul tablourile d-sale; ne pare bine însă că pe calea apucată a pașit cu încredere și pricepere și îi urmăș să continue cu succes pe același drum.

La Căminul Artelei expun Magdalena Rădulescu și Dimitrie Berea.

Magdalena Rădulescu care este astăzi unanim recunoscută în plastica noastră, o credem una d'n cele mai fecundoare artistice ale noastre. Această ne-a fost confirmată de cunoscuți de al domniei-sale, cunoscuți care ne-au măr-

turisit că stă în fața șevaletului, cele mai multe ore din zi. Domnia-sa este în același timp preocupată de a-și diferenția materialele pe care lucrează. De pildă, anul acesta a inaugurat o pictură pe aur (pe foia de aur, aplicată probabil pe un subiectul oarecare) sau cum se poate vedea în micul tablou cu No. 22, ulei gros întins cu puțin pe hârtie neagră, apoi șgaritate cât e udă culoarea (cu un cui sau cu un ac) desenurile figurilor; ceea ce dă când totul e terminat, un efect extraordinar de interesant de „grafitti”, făcut pe tencuială. Lăsând la o parte, tehnica domniei sale bine cunoscută, a colorii de ulei aplicate cu pensulă tremurată, vibrată de ton deschis pe închis, dând deseori impresia pastelului, domnia-sa în expoziția actuală a modificat aceste vibrări ale penelului, întinzând de astă dată culoarea uniform pe pielea figurilor, pe membre... modificarea în tehnică, observată de noi și 'n precedentele expoziții în primăvara precum și la expoziția Hispano-Română din acest an. Desigur că culoarea intensă fără vibrații (așa cum și-a precizat-o Magdalena în actuala manifestare) este o grea piatră de încercare. Tonul nealctuit din molecule diferite, e un ton auster, cerând multă cinste, multă adâncire din partea pictorului, apoi el este un ton ingrat căci divulgă orice șovalăie, orice slăbiciune; dar de fapt el e „adevăratul” ton al picturii, întrucât exprimă tehnicește și solidaritatea și afirmarea celui ce l-a produs.

Pe Dimitrie Berea, l-am putea numi rege al notațiilor prinse din zbor, așa cum i-au dat maximum de randament în scrisorile încadrate, trimise de domnia sa unui prieten, delicioasele înghețări în peniță și coloare. În seria de desene colorate expuse de Berea la Cămin, considerăm că îi stau posibilități, le. Ceva fugar, ceva plăcut și ușor ar fi toată arta domnului Berea. Noi am crede că acesta i-ar fi drumul, drum pe care grozav i-am dori, să aibă curajul să-l urmeze. Aripa unui fluture își are poate, mai mult farmec, decât laba grea a unui elefant.

La Dalles am constată cu foarte mare mulțumire serioasele progrese ale d-nei Coca Mețianu, care ne-au bucurat cu atât mai mult, cu cât într'o redacție, un binevoitor al femeilor afirma - că femeia nu poate fi creatoare în artă - gratuită sentință, ca toate sentințele!

În momentul de față, expoziția Cocăi Mețianu e incontestabil cea mai interesantă (voi insista până în pânzele albe, asupra prezentării unei expoziții) unitară, caldă în culori, înfățișând subiecte grele de rezolvat, studiul actual al picturii D-nei Mețianu ne-a împăcat cu felul domniei-sale de a picta. Um-

bra lui Lucian nu-i mai stingherește penelul, începe să-și arate posibilitățile ei proprii și ceea ce demn de relevat, ne arată ce folos a știut să tragă din sfaturile lui L. Grigorescu, cât și din paleta lui. Când va scăpa de acel obsedant „cadmiu roș”-în ton vermillon - care o persecută în nuduri și'n unele portrete, credem că va realiza minunate probleme picturale. Relevăm portretul albastru (în spirit Bonnard-ian) și acel plin de mister, portret al mamei cu un tarandafier în mână, fără să uităm naturile moarte cât și micile schițe plein-ain cu figuri. Aplecare pentru portret a Cocăi, ar fi un fapt demn de notat, credem că-și poate dezvolta cu prisosință această latură.

O expoziție în care Ion Vlasiu, exponentul cel mai de seamă al Ardealului, își manifestă pe larg posibilitățile - este aceea deschisă acum în cele două săli dela Dalles. Sunt manifestări felurite în sculptură și în pictură poate, nu tocmai atât de unitare, totuși expoziția întreagă, ne pare mai înche-gată decât precedentă. Sunt minunate tablouri în ulei, a căror tehnică aparținând personal lui Ion Vlasiu ne-a fost descrisă cu deamănuntul. Evocările cu spirit decorativ ale țăranelor sunt de foarte bună calitate și plăcute ochiului ca o tapiserie. Să ne înțelegem: nu ca un covor. Domnul Vlasiu crează o tehnică ardeleană, un tip de țărăn. Ce ni se pare demn de relevat este înrudierea între tipul creștin în pictură și cel din sculptură. În nuduri realizate'n ambele materiale regăsim pe Ion Vlasiu. Sunt două figuri pe jos într'o ramă, tălmăcite cu aceeași vlagă, cu aceeași forță, cu care sunt dă-tuite maternitățile în marmură și'n piatră. Ceva mai mult, așa spune că între chinul omeneșc al lui Ion Vlasiu și'ntr'ele plămăuite de imaginația și fantezia sa, există o perfectă înruderie, parcă totul s'ar înălțat, ființa sa proprie cu ființele pe care le creiază talentul său. Desigur dalta o stăpânește cu putere mai deplină. Credem că atunci când își va echilibra complex în-sușirile, va fi una din personalitățile noastre cele mai preponderante în plastică.

Ne pare bine că domnul Ispir a descoperit gașua, ceea ce îi dă posibilitatea să nu mai păcătuiească așa cum i-a prilejuit uleiul d'n a cărui tehnică făcuse un amalgam imposibil. Un amalgam care dănuiește și azi într'o văsoasă materie parcă trecută prin tocătorul de carne, aprinzându-se ici și colo'n colorii false, complet artificiale. D-l Ispir e un abil, un scamator - ca să zic așa - al pensulei. Cred că trebuie să-ți toarne o pânză'n doi timpi și trei mișcări. dovadă cantitatea de panze expuse. Odesa e un admirabil subiect de pictură, pe care în gașue, a prins-o deseori cu adevărat farmec d. Ispir. Gașua domniei sale îi poate arăta care e drumul în ulei; dacă voește să-l aducă la acelaș stadiu de adevărată „pictură” nu cu smâgăleală, cum l-a avut până acum.

LUCIA DEM. BALĂCESCU

Z. Sandu: Umbre mărețe

Ultima carte a d-lui Z. Sandu, a cărui virtuozitate scriitoricească o cunoaștem din „Siluete Filosofice” și din „Taine de sub geana Carpaților desbrobiți”, cuprinde o serie de mărețe evocări ale unor din figurile reprezentative ale Neamului nostru. Deia năprasnicul Decebal la Bădăea George din Băsești și Octavian Goga, sunt închise, ca într'o strălucitoare paranteză de neam, portretele fâuritorilor de neam și țără: Miha; Viteazul, Gheorghe Sineai, Gheorghe Lazăr, Andrei Șaguna, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu, Spiru Haret, Regina Maria, Nicolae Iorga, Generalul Moșoiu, St. I. Iosif, Ilie Chendi, etc.

Pentru evocarea acestor umbre mărețe, autorul găsește tonul potrivit, accentul rețefat și cuvântul încrețit de fulgerie luminii întăritoare de cuget românesc. Deși își apare ca o expoziție de portrete, cartea d-lui Z. Sandu este unitară tocmai p'n fluidul ei de credință românească, care-i animă fiecare slovă, mărturisind un robust optimism în puterile de viață veniciale ale neamului. De aceea, pe lângă însemnăitatea ei literară și istorică, UMBRE MARETE are și o adâncă semnificație educativă, a cărei înrădărire binefăcătoare este necesară mai ales în cumpăntele vremi pe care le străbatem de călfăva încălcoasă. Și când afirmăm aceasta, ne gândim la sfântul tineret al neamului nostru, ce găsește în UMBRE MARETE, motive de mândrie, demnitate și virtute românească.

O carte ca UMBRE MARETE nu se poate rezuma. O eventuală rezumare nici n'ar avea rost. Ea este scrisă pentru împărtășanie: împărtășanie dela frate la frate, dela român la român și dela creștin la creștin.

Autorul se apropie cu evlavie și entuziasm adorator de măg-nificele icoane ale trecutului nostru. De aceea, stilul este solemn și grav, alternând accentuate blestemului cu ingenuerile adoratoare ale psalmului. De aici și tonul profetic al evocărilor d-lui Z. Sandu, ce se deslășoară în ample și învâltătoare rezonanțe biblice. Păstrând toată cuvânta proporțiilor, UMBRE MARETE, te face să te găndești la „Cântărea României”, la „Istoria Romanilor sub Mihai-Vodă Viteazul”, la „Precursorii” lui Goga și la superbele „Memoriale” a-e lui Vasile Pârvan, din care d. Z. Sandu dă citate bogate.

Ținând seama de cele de mai sus, UMBRE MARETE ar trebui să împodobească orice bibliotecă românească.

GRIGORE POPA

CONVALESCENȚĂ

- Nuvelă -

de ADINA STOLNICU

Urmărind cu privirea aburii ce se irizau mlădiu din ceașca cu cafea, așezată la stânga patului, pe noptieră, Mircea Văraru uitase pentru moment durerile enervante ce-l obligau să rămâie în pat. Jocul aburilor îl oferea pe tot moment o preocupare.

Cu primele amănouă cuprinse ceașca și o ridică încet spre gură, cu privirea urmărind viu jocul nălaadelor. Respirația lui turburată linia vaporilor, împingându-i curbă din raza ceștii. Și imaginea îi amintea de un dans ce-l văzuse nu de mult, un dans simbolic, în care naționalele surprinse erau urmărite de un căpeșău și se retrăgeau înfricoșate spre fundul pădurii.

Acum căpeșăuul era el. Deschise gura mare deasupra ceștii și simțea plăcut cum îl mângăie în cerul gurii, aburii. Și totuși nu era mulțumit. Cobori ceașca cu părere de rău și o depuse pe farfuriară. Aburii continuau să apară.

Acum însă, cu o mică înținată, se chițănd liniu curbe, rețezate spontan, fără continuitatea leneșă de mai înainte.

Mai erau câteva ceasuri până se reintorcea Mara.

Cum de mi-a venit tocmai acum s'o trimit la tenis?"

"Trebuie să prevăd că singur mă voi plăti și prezența Marel mi-a adus totdeauna dăstindere. Simt atâta alinare când așezată lângă mine îmi citește... Totuși, poate e mai bine că am lăsat-o să plece".

"Nevoie de destindere are și ea. Și aici eu ce-i pot oferi în afară de epircipile mele de suferind. Am și început să deviu posac și numai de câteva zile stau în pat pentru o afurisită de rană..."

"Nu pot înțelege însă cum în starea mea de acum, am propus Marel pecearea la tenis? Pe lângă toate acestea și insstat chiar să se ducă. Și ea care la început nici n'a avut să audă de așa ceva!"

"Acum că lucrurile sunt aproape consumate, nu am nici o părere de rău. Sunt chiar mulțumit că am putut dovedi partenerelor dă joc ale Marel caracterul meu; că nu m'am complicat într'un egoism specific suferinților".

Vedeau sotrrea Marel la terenul de tenis și urmărea prietenelor sale.

— Vai Mara, se poate să-ți lași „ursul” singur?

„Ursul” era el. Așa îi numise una din prietenile Marel pentru preferințele lui față de distracțiile singulare. Refuza cu încăpățănare participarea la diferite reuniuni, din care nu lipseau preocupările mondene: muzica de jazz și dansul.

Cândva, Mircea învătase să danseze, dar năciodată nu-i procurase vreo plăcere și mai ales, așa zisele cealuri ce le organizau prietenile Marel îi stânghereau complet. Și aceasta datorită în mare parte, faptului că nu era capabil să țină ritmul acelor discuții urzate, despre muzică, literatură, pictură, etc., în care se duceau cu pretenții de omnicidență, observații ciugulite de ici de colo — fără nici un fel de valabilitate. Și pe Mircea îl enervau până la exasperare discuțiile acestea în care ar fi vrut să strălucească prin ideile sale novatoare, dar care în ciuda tuturor eforturilor nu primeau teren, pentru că — așa cum susținea el — auditoriul nu avea „pregătirea” necesară și nici educația discuțiilor „serioase”.

Se dăscuta fără nici o coordonare de idei, atunci când nu se dansa, sau în scurte pauze, și atunci toți deodată, fiecare grăbit să-și etaleze cunoștințele, prăcșpăt acaparate din revistele care vulgarizau ideea de teatru, literatură, etc., în genere arta și parca intenționat puse la dispoziția lor.

Odată cu încetarea lui Mircea de a mai frecventa aceste reuniuni „spirituale”, rupesese și Mara legătura cu prietenele ei. Și Mircea considera acest fapt ca un rezultat normal al însușirilor Marel către ocupările serioase și năciodată din spirit de solidaritate față de el.

Căci așa îi aparuse lui Mara. Fără frivolitatea prietenelor ei, pe care le cunoșcuse în cursul atator reuniuni. Și mult timp Mara încetase orice vizită cu aceste prietene. Primise tovarășia d'într'un sentiment sufleteș pe care nu putea să-l definească. Conviețuirea lor nu era de soț și soție; mai mult de camarazi — legați de aceleși preocupări — în jurul cărora își brouău discuțiile din fiecare după amiază.

Mircea își dădu seama de starea sa nervoasă și găsi că tocmai lipsa Marel și a discuțiilor cu ea, era cauza.

Poziția pe spate îl obosise. N'o mai putea susține. Se ridică încet într'un cot, apoi în celălalt și în urmă așezat în capul oaselor, întâlni solul cu cafeaua încă neafinsă. De plictiseală, duse ceașca la gură, și după prima înghițitură cafeaua rece i se păru fadă. Înghiți forțat și puse ceașca la loc. Și totuși dorea o cafea fierbinte, să-și simtă aroma gădăindu-i plăcut și excitant nările.

Se agăță de stălpul de telegraf. Brațele i se încolăciră în jurul lemnului mânec de ploii. Și cu unghilele căuta să pătrundă în el, să se agațe mai puternic pentru a nu se prăbuși. Fruntea i se umplu de sudoare. Și-o lipi de stălp.

nil și teama agravării acesteia.

Cu un gest moale își alungă iarăși o muscă de pe față și apoi întorcându-se puțin, apucă depe noptieră ceasul.

„Cinci și un sfert. E groznic cât de încet trece astăzi timpul. Și trece încet tocmai pentru faptul că n'am o preocupare serioasă; și n'am o preocupare serioasă pentru că gândesc tot timpul la cauza sederii mele în pat, care este rana dela picior și pentru că toate după amiezile le petrecem cu Mara. Lipsit de prezența ei și tîntul de o suferință mai mult luzorie, constat că nu sunt altceva decât o... otrăvită.”

Cutele frunții i se încrețiră. „Ah, cât de nestingherite hotărăsc gândurile. Nu știu ce e cu mine.”

Nervos, apucă ceasul de pe noptieră.

„Ci-ci și jumătate! Doamne, Dumnezeule, ce-o să se întâmple cu mine nu știu. Unde-o fi Mara? Cum de-a întârziat până la ora asta? N'ași vrea să mă gândesc la nimic rău, dar numai să nu i se fi întâmplat ceva. Să-și fi lăsat cumva piciorul? Sau poate să fi suferit vre-un accident? Ah! Iată că la o asemenea eventualitate nu m'am gândit. Doar drumul la terenul de tenis trece peste linia ferată. Și acolo s'au întâmplat atâtea accidente anul acesta!”

Se agităse peste măsură. Broboane de sudoare îi apăruseră pe frunte. Dădu la o parte papoma și cu mișcări nesigure, cobori din pat. Se sprijini de un scaun și șchiopătând, treu la birou. Nu mai putea susține atmosfera. Cu palma își șterse sudoarea de pe frunte, și privirea îi alunecă semicircular oprindu-se fixă pe telefon.

Cu febrilitate apucă receptorul, ducându-l la ureche și așteptă.

„Allo, centrala?... Duduie, duzuie dă-mi te rog spitalul „Caritatea”.

La primele articulații ale vocii se aperiase și el. Nu-și mai recunoșea glasul. Căpătase o stridentă gtearsă pe care n'o cunoscuse năciodată.

„Allo, spitalul „Caritatea”? Duduie te rog, o înfrumășește: n'a fost intercată în spital o doamnă Mara Văraru?”

„... „Nu, nu, accident”

„... „Astăzi”.

„... „Nu? Îți mulțumesc, duzuie... Cum? cum?... Sanatariul Dr. Loga Radovici?... Mulțumesc, mulțumesc duduiie”.

Cu mâna stângă intrerupse legătura, păstrând încă receptorul la ureche.

„Allo, centrala?... Duduie, fii bună te rog și dă-mi sanatoriul dr. Radovici.”

„... „Te rog, domnule, fii atât de bună și spune-mi dacă a fost internată în sanatoriul dvs. o doamnă Mara Văraru”.

Receptorul îi căzu din mână. Și câteva clipe rămase imobilizat, Nicio fibră nu trăsări pe fața lui. Doar ochii urăriți peste măsură priveau fixi, iără înțeleg, la receptorul care îi păru, și fără a mai putea înregistra bo boroselle n lămurite ce se f.ămăntau acolo, căzu extenuat pe un scaun.

Ușa se deschise și în cameră intră Irina.

„Conașule...!” — și bocețele mai mult decât plâsul o curvănăle re femeie. „Co. așule... s'a dus conia. Ce nenorocire, sarmăna de e!”

Mircea se ridică în picioare copleșit. „Va să zică e adevărat! Servitoarea confirmă. Doar venea să-mi anunțe și ea nenorocirea. Ah! Dumnezeule Dumnezeule, ce ai făcut cu mine...”

Și deodată ochii i se luminau ciudat. Auzi huruitul unei trăsuri. „Voi ajunge, voi ajunge!”

„„Birjar, birjar”. Dăduse drumul la un răcnet de animal sfâșiat.

„„Birjar, birjar...”

„Numai de-ar veni mai repede. Să pot ajunge la timp. S'o mai vād, Ah! Mara, Mara... Sau poate mi s'a părut că am auzit trăsura?... Nu, nu, trebuie să fie aproape”.

„„Birjar, birjar”.

Trăsura opri leneșă lângă trotuar.

„„Boierule, să vă ajut să urcați?”

„„Da, da, și mai repede, mai repede la sanatoriul dr. Radovici”.

Birjarul, un tânăr spătos și bine legat, cobori depe capră, treu brațul stâng al lui Mircea după grumazul său și cu brațul drept îl apucă de mijloc.

„„Și te rog să dai d'umal mai repede la cai. Te voi răsplăti bine.”

„„Numai să nu vă faci rău hurducaile trăsuri”.

„„Nu, nu, trebuie să ajungem mai repede. S'o vād, să apuc să-i vo. besc... s'o aud”.

Trăsura porni vijelios pe strada neasfaltată și plină de gropi, legănându-se pe arcuri. Mircea nu mai simțea durențele rării, lsbid de laturile trăsuri fără să simtă lăturire. Ce le căpăta, calcula drumul până la sanatoriul.

„„Ciubul! Acum vine heceul de băeji. Pe urmă prefectura. balle comunale, drogheria lui Isjar...”

Cățiva trecători miraiți îl salutară, dar el aproape nu-i observă. Nici n'ar fi știut să spună cine erau. Și în momentul acela nu-l interesa.

„Cum de nu m'am gândit mai devreme că s'ar fi pu ut întâmpla un accident? Marel? De-acum așa fi fost acolo...”

Aruncă o privire iscoditoare pe stradă.

„Am trecut de drogheria lui Isjar. Mai avem puțin. Imediat după colț la stânga. Cum așa fi putut cu oare ajung aici pe ci gură?”

„„Boierule, am ajuns...”

Birjarul sări depe capră și îl ajută să coboare.

Deschise porțița sanatoriului și apucară pe o aleie cu prundiș, pe ale cărei laturi se alinau simetric pomi tineri, proaspăt spoți cu var. Un câine cenușu le ieși înainte gudurându-se și tăvălindu-se pe prundișul aleii.

Mircea, cu mâna dreaptă liberă apăsă lung pe butonul soneriei dela intrare.

„„Boierule, eu vă mai aștept?” se interesă birjarul.

„„Da, da, aștepta... aștepta...”

Ușa sanatoriului se deschise și în prag apăru omul de serviciu.

„„Doriți să vă internați în sanatoriu?”

„„Nu, vreau s'o vād pe soția mea.”

„„Cum se numește doamna?”

„„Mara Văraru.”

„„Mara Văraru? Nu e numele cu acest nume la noi în sanatoriu. Poate la spital”.

„„Dar astăzi a fost internată, stăru Mircea. Am întrebat la telefon și mi s'a răspuns că aici este.”

Omul privi mirat la Mircea. Și deabia acum observă că era îmbrăcat în pijama.

„„Mă duc să aduc băiatul dela telefon. Să vă lămuriți cu el.”

„„Iau leafă de pomani și așa, se amestecă birjarul după ce omul dispăru. Să nu știie pe cine are în sanatoriu. Eu să știu aici. Ași cunoaște și dinții d'un gura bolnavilor...”

Mircea nu asculta la perorația birjarului. Se gândea la Mara. Mai bine l'ar fi rugat pe omul acela să-l ducă în saloane s'o caute împreună. Așa el își pierde timpul aici și ea suferă. Se propti cu umărul stâng de zid, tinând piciorul bolnav suspendat. O făcuse instinctiv, căci durerea n'o mai simțea.

Ușa sanatoriului se deschise din nou lăsând să treacă un băiat cu un halat gris pe el.

„„Dumnezeu voastră mă căutați?” i se adresă lui Mircea.

„„Te-am întrebat la telefon dacă soția mea Mara Văraru este internată aici. Mi-ai răspuns că da. Si acum am venit s'o vād. Omul de serviciu nu știie nimic. Unde e?”

În genere, literatura aceasta a popoarelor stăpânitoare de domenii coloniale și cu o vastă experiență în aventuri de tot felul, este mai mult la simțurile noastre și mai puțin la idei și judecăți morale și estetice. Ea se întinde pe un număr nesfârșit de pagini, inventând și complicitând acțiuni, cu titlul de prețel, dar nu se concentrează asupra lucrurilor esențiale. Ai chiar impresia că acești autori, cari se bucură de o notorie celebritate, fug de

mai răspuns nimeni. Am intrerupt legătura și am cerut la centrală să-mi dea numărul cu care vorbesc înainte. Mi s'a spus că nu răspundeți, fiindcă probabil n'ați pus la loc receptorul în furcă.

„„Și atunci soția mea!”

„„Nu, domnule, nu-i internată aici”.

Ochii îi străluciră de bucurie. Și totuși nu era lămurit. „Unde e Mara? S'a se fi întors în lipsa mea acasă?”

„„Să mergem!”

Birjarul îi cuprinse iarăși de mijloc și apucară din nou pe aleie cu prundiș. Cănele care biruit de căldură dormita cu botul pe labe, se ridică la plecarea celor doi și cu aceiași neastampăr se gudură în jurul lor.

Porțița sanatoriului se deschise c'un scârțait prelung lăsând să treacă o siluetă de femeie în rochie albă.

Mircea ridică ochii din pământ unde-și urmărea mișcările

rile piciorului bolnav, și inima și tâmplele începură să-i svănească puternic.

„„Mara! Mara!”

„Și cu un efort dureros făcu câțiva pași spre ea.”

„„Mircea, Mircea, ce s'a întâmplat? Ce-i cu tine aici? Ți-a fost rău?”

Însfârșit era acum lângă ea. I: căuta mâinile, obrazul, părul, întreaga ei ființă.

„„Nu, Mara, nimic. Îți voi spune mai târziu. Acum sunt prea turburat...” Dar tu cum de-ai ajuns aici?”

Mara îi petrecu brațul drept

„Daphne du Maurier, autoarea romanului „REBECCA”, ne-a oferit o nouă lucrare de mare valoare.

„Gulful Francezului” este romanul unui mare proces sufleteș, de o rară sensibilitate și de un vigor aramatic.

Erona romanului, Lady St. Collins, este o jenkă recentă, a carei viață trece și o deșugăte pe ea însuși. În romanul ei, în „Gulful Francezului”, își găsește adevărata dragoste, omul cu care ar putea și să trăiască ferice: „Francezul”. Lady St. Collins nu poate urma însuși această nouă cale a destinului, deoarece cu doi copii ai ei o jmurice pe această drum, pe această jugă și vieții nemuritoare.

Cartea, apărută în Editura „VALEA”, în acesă condiții tehnice, e desmătat unui mare succes.

GEORGE DORUL DUMITRESCU: ORAȘUL DIN AMINTIRE.

Va apare în curând, în editura „Naționaia Gh. Mecu”, Orașul din amintire, volum ce va cuprinde calde evocări despre orașul care a fost Chișinăul până la 1941.

„STINSA OGLINDIRE”

se numește noul volum de versuri al d-lui Aurel Chirescu, poetul răsplătit acum câțiva ani cu premiul poezilor tineri pentru cartea de adevărată poezie, care a fost „Finister”.

De asidată versul d-lui Aurel Chirescu se prezintă mai maturizat, poezia sa nepierzând însă

ni în atârma, cu nimic, de imențitatea câmpului de experiență, din care a generat. Ea se poate deșfășura pe planuri întinse și complicate, impresionând setea de nouitate a simțurilor omenești și crînd sufletului orizonturi largi de explorat. Dacă la aceasta mai adăugăm și apomajul unei tehnici mai evoluate și mai bogată în elemente de reprezentare, e cu atât mai justificată impresia de cursivitate în care se deșfășoară lectura unor astfel de opere. Ele nu te invită decât rareori și incidental să le scurvezi, nu numai în latura aspectuoasă, ci și în valorile lor de interior, de fond. Plimbându-te într'o asemenea lectură, te simți ca într'o barcă, rătăcind pe nesfârșitul valurilor, în ritm regulat, fără nici-un pic de emoție a primejdiei. O astfel de operă îți dă totul și nu-ți dă nimic. Ea joacă rolul unei aerisiri intelectuale și când interiorul e în perfectă ordine închizi robinetul, fără nici-un fel de urmare.

Cu toate acestea, asemenea lucrări se bucură în societatea noastră intelectuală de o largă circulație. În schimb, încercările autohtonă, cu aceleși preocupări, sunt privite cu rezervă și averșune. O deosebire între traducerile cu literatură colonială și de aventuri și între cea autohtonă există. Dar ea e doar de aspect. Cea străină se referă la o perspectivă și un câmp de explorare mai vast și are o tradiție mai bogată, în ea ogindindu-se un spirit cosmopolit și o înțelegere largă a lumii. Nezeșcibil la chemările lăuntrice, pe aceștia îi impresionează dimensionalismul, nu ațunțimea dimensiunilor și valoarea lor simbolică.

De-aceia trebuie să reținem, pentru a evita orice confuzie păgubitoare, conștucia că valoarea unei opere de artă nu se măsoară după elementul de perspectivă la care se referă și care i-a stat poate, la bază. O astfel de operă e posibil să capteze mai multe a-deziuni, deoarece înțelegerea preocupării dintre cele mai vaste și se referă la mari mase umane dar adănetnea și semnificația

de după mijloc ușurându-i mai mult mersul.

„Mă dusesem să cumpăr ceva când pe geamul cofetăriei te-am văzut urcându-te în trăsura. Am alergat strigând după tine; nu m'ai auzit. Trăsura pornise. Am intrat repede în casă și am găsit-o pe Irina bocind. Când m'a văzut a hohbat la mine niste ochi de-m'era mai mare frica. De-abia am putut s'o potolesc și să-mi vestestăcum te-a găsit pe tine la birou și i-ai spus că eu sunt la sanatoriu. Nu'ștelegeam nimic. Am zărit receptorul pe birou și cine ai vorbit? Mi s'a spus de sanatoiu dr. Radovici. Am ieșit în stradă, m'am urcat în prima trăsură și am venit după tine”.

Ajunși la birjă, Mircea ridică mâna după umărul Marel și ajutoră numai de vizit'u urcă înăuntru. La stânga se așeză Mara. Îi întinse ușor piciorul rănit pe scănelul d'în fată și-i făcu atent pe birjar să lase căi mai ușor.

Mâinile lui Mircea apucară mâinile Marel și privirile lor se încrucșară.

„„Mara — și de data aceasta vocea era a lui — a fost groznic! Jură-mi că năciodată n'ai să mă mai lași singur”.

„„Îți jur Mircea, năciodată”

CĂRȚI ȘI REVISTE

TORENTE este un roman pe care îl recomandăm cădătorilor cititorilor dornici de literatură bună.

COMENTARIILE UNUI OM DE LITERE

se intitulează volumul de eseurii și comentarii critice pe care colaboratorul nostru Mihail Chirescu îl va face să apară în scurtă vreme la editura „Publicom”.

D. SMEU: AM VĂZUT RĂZBOIUL

Reportier de particulară distincție, abil mănutor, al unui stil din cele mai alese, D. Smeu și-a strâns în copertele unui elegant volum — apărut recent de sub teacurile editurii „Universul” — impresiile culese în cel doi ani de război pe frontul din răsărit.

TORENTE

A apărut în editura Ex Libris romanul TORENTE, de Marie-Ane Desmarest, în traducerea domnului Mircea-Radu Paraschivescu.

În jurul unei acțiuni care se desfășoară cinematografic, astăzi, tam la una dintre acele drame sufletești pe care le poate deslăni numai dragostea. Scrisă într'un stil simplu și apropiat de genul confesiunii, cartea de mai sus are toate calitățile unui roman de fine notații psihologice.

Ne obișnuim cu genul reportajului-tip, chiar atunci când era vorba de prezentarea unor fragmente de viață petrecute în vâlmășagul primei llini; oridecâtor apărea câte o nouă carte de război, simțeam nevoia să poposim îndelung alături de fotografiile care întzeau cu necesitate textul. Cartea d-lui Smeu, intitulată așa de discret Am văzut războiul, rupe cu această de dată recentă tradiție, punând accentul mai mult pe o succesiune de stări sufletești decât pe una de imagini-încrustate pe realități apropiate. Este un lucru mai greu decât poate apărea a înțelega impresie și care ridică valoarea lucrării sale cu atât mai mult cu cât din nicio pagină au-

torul nu lasă impresia efortului de-a face literatura cu orice chip. Cartea aceasta poate fi citită ca exemplul tuturor acelor cari vor să vorbească interesant despre război.

„GOLFUL FRANCEZULUI”

Daphne du Maurier, autoarea romanului „REBECCA”, ne-a oferit o nouă lucrare de mare valoare.

„Gulful Francezului” este romanul unui mare proces sufleteș, de o rară sensibilitate și de un vigor aramatic.

Erona romanului, Lady St. Collins, este o jenkă recentă, a carei viață trece și o deșugăte pe ea însuși. În romanul ei, în „Gulful Francezului”, își găsește adevărata dragoste, omul cu care ar putea și să trăiască ferice: „Francezul”. Lady St. Collins nu poate urma însuși această nouă cale a destinului, deoarece cu doi copii ai ei o jmurice pe această drum, pe această jugă și vieții nemuritoare.

Cartea, apărută în Editura „VALEA”, în acesă condiții tehnice, e desmătat unui mare succes.

GEORGE DORUL DUMITRESCU: ORAȘUL DIN AMINTIRE.

Va apare în curând, în editura „Naționaia Gh. Mecu”, Orașul din amintire, volum ce va cuprinde calde evocări despre orașul care a fost Chișinăul până la 1941.

„STINSA OGLINDIRE”

se numește noul volum de versuri al d-lui Aurel Chirescu, poetul răsplătit acum câțiva ani cu premiul poezilor tineri pentru cartea de adevărată poezie, care a fost „Finister”.

De asidată versul d-lui Aurel Chirescu se prezintă mai maturizat, poezia sa nepierzând însă

n'nic din frumusețea și sențălatea care a caracterizat volumul său de debut. Dar sugestiv intitulatul volum „Stinsa ogindire” merita o mult mai ață studiu care depășește cadrul restrâns al unei simple note literare.

Promitem, așa dar, să revenim într'o apropiată cronă, multumindu-ne acum să însemnăm aici apariția volumului, cu satisfacția cu care întâmpinăm întoarcerea reveniei puștilor adevărați poezii în arena noastră literară.

GABRIEL TEODORESCU ȘI BORIS PETROVICI: O CUPĂ CU VINEN

La Brăila a apărut de curând o eleganță plăcheată de epigramă — O cupă cu vinen — datorită unui cuplu de tineri mănutori de spirit ai ostentului.

Gen d'isic, prin realizarea căi mai perfectă a poeziei, epigrama pretinde, pe lângă doza de...

DORU ATANASESCU ȘI TITI DUMITRAȘCU: BLOCK-NOTES

Block-Notes-ul d-lor Atanasescu și Dumitrașcu adună aproape o sută epigrame — în marea lor majoritate reușite — dedicate scriitorilor, actorilor etc., tot așezate viciose înțepături care sfârșesc prin a descrie și cele mai posomocite frunți.

„Perspectiva” in literatura de senzație

(Urmare din pag. 1-4)

fără nici-un fel de raport logic cu realitatea. La fel și în materie de aventuri poliștice, deși o explicație plausibilă există totuși. La noi nu avem o preocupare față de problemele coloniale, fiindcă factorii geografici și sociali nu ne-au favorizat să dominăm astfel de teritorii și în neamuri. Dacă avem oarecari noțiuni în

de PAUL CONSTANT

Pentru aragazul celor 21 de ani ai căpitanului Solomon, păcăleala cea fusese trasă de haideci...

Samurcaș, om cu judecată și înțelegere, îl mângâie păr neșle, povățuindu-l să-și vadă de tebur...

Solomon, usurat pe jumătate, se duce la locul unde și avea adăpostul poeziei, slăbozind parte din oameni...

În acest timp începuse să bătute boala ciumii, omolind pe capete oamenii, care nu aveau de unde și nici cum să se tămăduiască...

Orașul părea pustiu, iar cioclii și crăii țârlău, bucurându-se de așa înămplare, se preumblau beț...

Boala și negustorii își încercaseră calabalăușul mai de preț în care, și o răzniseră, care spre amical moșilor, care prin sate și păduri...

Noaptea, când pustiul se îngroșea mai mult, peste urși desgărdinați ai podurilor, se auzeau tropotele de cai ai caravelor...

Și, mai ales, blestemau domnia de pașcăbă a lui Ion Vodă Caragea...

În acest timp, Solomon se găsea la conacul lui din Pleșoia, ferindu-se de ciumă cu rachiu de drojdie...

Din Craiova, arar îi venea câte un poteraș de olac, aducându-i vești puține și proaste...

Libertatea contemplativă a spiritului desprins de contactul cu materialitatea brută a senzațiilor...

Pește pacostea ciumii, Dumnezeu rânduisese pământului oltenesc o nouă pacoste...

atât de grea. Oamenii satelor răzlețindu-se și nemaiavând cine face podvezile cu hrana...

Înspăimântați, cei ce înfruntaseră primejdia ciumii, rămânând la casele lor, și-au adunat în grabă...

Mare jale s'a întins atunci peste b'ata omenire, nevoită să apuce în pr'beșe în mijloc de iarnă...

Cele două județe au rămas însă pârjolite și străcitate, intrucât până la venirea acestor ajutoare...

Și a durat acest bir de prieteșug aproape un an de zile, după care făcându-se o împăcitură între hațani...

Ceea ce mai rămănea fără loc, erau jofurile prandurilor și haidecilor, înmulțite mai ales în părțile dinspre munte...

În Martie, când slolii de ghiță se scurseseră și apa Dunării era limpede, Solomon se încolosea la Craiova...

de vântul molău care bătea dinapre Jiu... Locuitorii Craiovei își însurau...

Lui Solomon i-a căzut greu această dojană, care aducea a pată pe obrazul pr'ceperii și voinții lui...

Nu i-a ascultat însă sfatul de a porni cu potera gramadă, ci și-a ales numai 30 de oameni de nădejde...

În pădurea Radovanului, pe o margine a drumului, văzută mormanul de pământ răcolit proaspăt...

Ca după obicei, înainte de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte, trimise doi poterași călări spre a isodi căruciuma și oamenii...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

Trecut cu firea, vel logofătul îl dojeni cu asprime, poruncindu-i să plece...

Lui Solomon i-a căzut greu această dojană, care aducea a pată pe obrazul pr'ceperii...

Nu i-a ascultat însă sfatul de a porni cu potera gramadă, ci și-a ales numai 30 de oameni...

În pădurea Radovanului, pe o margine a drumului, văzută mormanul de pământ...

Ca după obicei, înainte de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

În dimineața, înaintea de a se gospodări pentru odihna de noapte...

seala din trup și-i lîmpezi mai mult judecata. Poterași măcau tăcuți, străpungându cu pîvîrile cuprinsul...

Când s'ia sa dea înspre ziuă și toți adormiseră buluc, se auzi un nechezat pr'auz de cai...

Nu trecu însă mult și simți cum calul i se nealmește și amuțește în i'au. Se indică atunci în picioare, trezindu-i pe ceilalți...

— Sculați-vă în picioare, și să nu suflați o vorbă! Ascultați și voi, dacă nu auziți ceva dinspre Dealul N.ului!

Poterași rămăseră încomențiți, cu urechile culite. Dinspre miază zi se descurcau, într'a devăr...

— Tu ce zaci să fie, Stamca? — Și tu și eu, boierule! Numai ursoaicele își fac drum în chipul asta!

— O fi vreo bivoliță pierdută, care a înnoptat la iarbă, și s'a încumcat pr'nte curpenii! — Bine-ar fi...

Printre copaci se zărea fața apei, în care stelele se oglindeau gîrșe, și ia foc de șovar de prin locurile mai scumbe...

— Văzduhul hău prelung, înricoșător, peste bălți și grănduri, și inapo, până în inima satului...

Înaintea ca vreunul dintre haideci să se fi putut deamaie, poterași erau în spinările lor, trăgându-i, târăz, pe mul, așteptând porunca...

Solomon răsă nebunește, cu capul aplecat spre cei înținși pe pământ! El era... Se ridică dreavă, isbi cu botul cizmei în ficare...

Când se putu potol, dădu poruncă să se iaie capetele celor morți și să le înfigă în cîmăge, iar trupurile să fie lăsate pentru sajiul fiarelor...

— Dămilă, reță de bălă! Mănăncă șitoca nefartă! Pîndind în șut ziuca toată!

Solomon răsă cu poterași, și luând capul lui Dămilă din mîna poterașului, îl aruncă pe masă.

— Uite-l mă, că nu mai mănăncă! — Omenii sărăci în sus dela masă, și cheful se strică.

CHARLES MAURRAS ȘI VIITORUL INTELIGENȚEI FRANCEZE

(Urmare din pag. 1-a)

„Niciun grai nu este mai depărtat decât graiul poezilor francezi, de gemat și de strigăt”, scria Thierry Maulnier...

de-a alege din mulțimea învălășită a lucrurilor fizice, ideile acestora, grație cărora își justifică participarea la umanitatea...

Nevoia de frumos și de adevăr nu mai comunică înăuntrul aceleiași conștiințe... ceea ce vrea să spună Maurras...

Cerul se lumina în puzderia de etele, mărite cât podul de palmă, iar printre sălci și stuf se simțea mișcarea rațelor...

Aversivna maurrasiană față de mișcare cu toate consecințele pe care le prilejuiește schimbarea perspectivei și orizonturilor...